

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H1: Kjukkemyra

På norgeskart.no heter myra Tjuggelmyra.

Dette er en moltebærmyr der fuglen spove bruker å være om sommeren. Trolig får de kyllinger her?

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 78, skriver han dette:

Kjukkemyra (Sørstr.u.), utt. dels kjukkel-, dels kjuggelmyra; moltebærmyr (men ho ligg så nær gardane at bæra får ikkje stå i fred og mognest). Det plar vere ein fugl, spove, der om sommaren. Første leden i namnet er kanskje kjukling, utt. av dei gamle dels kjukkeling; likevel er det noko merkeleg at kjuklingmyra skulde verte til Kjukkemyra; men nasalen og i tonelett stode kan vel ha falle bort framføre nasalen m; sml. namn som Kjukkelfmoen N.G.XVI, 137, Kjukkelfmarken, s. 267. Denne fuglen, spoven, har eit klagande mål; han flyg op og klagar når han ser folk langt borte. Ein kunde kanskje gjeve att målet hans onomatopoietisk med «kjukkel», i minste er det ein u i klag hans. (Det er sjøvsagt andre fuglar enn spoven på myra, så det kann vere mange slag kjukling; men spoven høyrer ein mest til (om sommaren)).

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H2: Trollhågan

På norgeskart.no heter stedet Trollhaugen.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 68-70, skriver han om stedsnavn med nedsettende betydning. På side 70 lister han opp navn med «Troll» i seg. Han skriver at han ikke tror «troll» i disse navnene har med folketro å gjøre men at det har med å være uskikkelig og vond å gjøre. Om Trollhågan skriver han:

Trollhågan (Sørstr. u), bakkut terreng med små haugar og skog, høyrer vel med til samme kategori som trolldalane.

Akkurat her kan det ha vært ei skyttergrav eller stått en forlegning eller bunker opprettet av tyskerne under andre verdenskrig.

Lisbeth Tollefsen vokste opp i området og sier:

Jeg fant en tysk hjelm der rundt 1970. Det er skyttergraver og større «hull» der den eldre delen av kirkegården er. Vi brukte å leke gjemsel i «hullene» som vi kalte dem.

På www.krigskart kan man lese følgende:

På stedet hvor man i dag finner Brekka kirkegård var det under krigen anlagt luftvernstillinger. I skogen noen titalls meter øst finner man flere groper og tufter etter forlegninger og oppholdsrom hvor soldatene bodde under oppholdet.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H3: Brekka

Dette er kanten av sletta til (nye) Brekka hoppbakke som ble etablert på 1970-tallet og nedlagt i perioden 1981-1983 da Brekka boligfelt ble etablert. Overrenn og hopp lå bak den store skrenten du ser oppe i lia. Dette var ikke den første bakken i Brekka. Den første lå litt lenger øst og ble anlagt i 1948. Bakkerekorden i den gamle bakken var 48 meter satt av Bjarne Agersen.

Om den nyeste Brekka-bakken forteller Geir Østrem dette:

Rolf Andreassen hadde bakkerekorden på 41 meter. Den tangerte jeg i klubbmesterskapet 1977. Uoffisiell rekord for min del var på ca 46 meter under trening. Jeg traff hoppkanten helt perfekt og fikk kjempehøyde over kulen. Landingspunktet var nesten i slutten av overgangen. Jeg tryna så det suste og kom til meg selv nede på sletta med en sko og en barfot siden jeg omtrent hadde stupt ut av skoen. Bakken var dårlig preparert så jeg slo igjennom med minst 25 cm, og jeg husker at det omtrent ble bråstopp. Begge tuppene delaminertes og måtte tapes etterpå.

Johan Myre, som var en ivrig meddommer og trener, sto på kanten av berget ved kulen og observerte seansen. Han ble imponert over høyden og så ivrig at han tråkket utafor berget og ramla ut i bakken og kom seilende i stor fart nedover.

Om andre har hoppet lenger etter at bakken ble ombygget i 1979/80 vet jeg ikke. Hoppet ble trukket bakover og bygget opp, samt at det ble bygget høyere kul.

- Geir Østrem -

1. «Nye» Brekka hoppbakke. 2. «Gamle» Brekka

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H4: Stengslet

Her ved utløpet av Litjevatnet var det en gang i tiden en liten demning. Kanskje for å demme opp vannet i forbindelse med at man skulle male korn.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 37, skriver han dette:

Stenglset, utt. Stengsl'e, demming (før) der Litleelva renn ut or Litlevatnet (Sørstr. u.)

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H5: Per Svensaholn

På norgeskart.no heter stedet Per-Svensaholene.

I dette området brukte en mann som het Per Svensa å slå gress for lenge siden.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 91, skriver han dette:

Per Svensaholn, utt. Persvensahåln (Sørstr. u.), ein P.S slo der for lenge sidan.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H6: Vaskeriholla

På dette stedet er det mange som skal ha fått føling med bakken, kanskje i stor fart også.

Ifølge Nils Bell (1931-2018), som arbeidet på Hærens intendanturverksted Nord-Norge i Sørreisa (på folkemunne kalt «Vaskeriet») og var sentral i Sørreisa skilag, ramlet alltid folk fra Vaskeriet her når de hadde vært på skitur og skulle kjøre ned igjen.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H7: Kvilarbuska

Kvilarbuska er den døde liggende trestammen du ser rett bak deg når du leser dette oppslaget.

Før i tiden brukte dette stedet å være fast stoppested blant annet for elever og lærere på skoleskiturer til O-hytta og/eller Heia.

Det er ikke få Sørreisaværingene som har risset sine navn inn i buska.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H8: Erik Larsahågen

På denne haugen gikk det et eiendomsskille.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 87, skriver han dette:

Erik Larsahågen (Sørstrøm u.). E.L (oldefar min), gjekk i skil på den haugen.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H9: Geraldsteinen

Kvaliteten på o-kartene før i tiden kunne variere. Det opplevde Sørreisa O-lag da de skulle arrangere Gumpedilten 01.07-02.07.1978. På dette stedet var det tegnet inn en stein på kartet. Da Gerald Lind (1931-2017) skulle sette ut en post ved steinen fant han ingen stein. Da måtte han bygge en stein (!). Steinen ble sammensatt av mange mindre steiner slik at det ble seende ut som en liten steinvarde.

I PM-et til Gumpedilten stod det følgende om kartet:

Dette er nytt, synfart 1977, i målestokk 1:15000, med 5 m. ekvidistanse. Kvaliteten er ujevn, men vi har lagt postene utenom de steder hvor kartet er dårlig.

Det var rundt 375 påmeldte mens rundt 330 stilte opp på løpet som ble gjennomført uten problemer.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H10: Finnkonhågen

På norgeskart.no heter stedet Finnkonghaugen.

Denne haugen har navnet fra et vann som ligger like i nærheten der ei samekvinne gikk gjennom isen en vår.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 85, skriver han dette:

Finnkonhågen (B.jord u.), utt. finnkånghågen, ein stor haug, han ligg mellom to vatn, det eine kaller dei på Bakkejord Finnkonvatnet (segna segjer at ei finnkone (finnkåanna), lappekjerring, gjekk seg ned på isen der om våren). Dei på Sørstraum kallar det Bakkejordkrokvatnet (det høyrer til Bakkejord) for å skilje det i frå det vatnet som ligg på andre sida av Finnkonhågen og som alle kallar Krokvatnet (høyrer til Sørstraum). Segjer segna sant, har haugen helst namn etter Finnkonvatnet. Dette er vel det rimelegste. Likevel er det det verdt å minne om likskapen med namnet Finnkongkeila (Finnmark) utt. Finnkånkeila (N.G. 18, s.236). Dets 1ste led synes at have hensyn til samme lokalitet som det lappiske navn: Der er i Finkongkjeilen en stor sten, som skal have været en Sieide, en lappisk offersten -- (lp. navn Sieide (Sieida-)-vuodna). Det er ikkje nokon stor stein på Finnkonhågen; men at lappane har halde til der mykje, det kann ein sjå av at haugen er så skogberr, og han ligg for langt undan til at dei norske skulde ha hogge så mykje der. Det er ikkje umogleg at segna er sekundær, at ho er laga etter Finnkonvatnet og at dette altså har namn etter haugen. Finnkonhågen er alle samde om, Finnkonvatnet vil ikkje dei på Sørstraum vere med på.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H11: Nonstuva

Når sola skinte på dette stedet var det tid for et ettermiddagsmåltid (nons).

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 107-108, skriver han om stedsnavn laget med utgangspunkt i når sola skinte på stedet.

Han skriver at *«I gamle dager rekna dei tida på dagen etter sola. Dette systemet har ein minningar om i nokre namn med dagstider og måltider i første leden»*.

Han nevner stedsnavn som begynner med «Rismål», f.eks. Rismålskaret. Rismål var rundt kl. 4-5 om morgenen da folk stod opp. Litt senere på morgenen var det «durmål» da krøtteren ble jaget ut. Eksempel på stedsnavn er Durmålstinden. Så ble det middagstid, med Middagsfjellet som eksempel på stedsnavn, og deretter ettermiddag (nons) med stedsnavn som f.eks. Nonstuva.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H12: Heia

Området fra rundt her og frem til Middagsfjellet kalles Heia.

Heia er en utledning av det norrøne ordet heidr som betyr større, høyereliggende gress- eller lynggrodd berglendt strekning, for det meste skogløst.

Rett øst for dette stedet ser du Heiavarden, et populært turmål og utsiktspunkt. Der ligger ei bok man kan skrive seg opp i.

Ca 20 minutters gåing i sørvestlig retning ligger O-hytta, Sørreisa O-lags hytte som ble innviet påsken 1971. Ta gjerne turen dit også.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 19, skriver han dette:

Heia, en vid hei under Middagsfjellet.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H13: Kvannmyra

Denne myra har navn fra planten kvann (*Angelica archangelica*).

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 73-75, skriver han om steder som har fått navn etter vegetasjonen, herunder steder som har fått navn basert på ville urter. I denne forbindelse nevner han Kvannmyra.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H14: Bukkhola

Her har geitebukker beitet (og sikkert hvilt for sola).

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 80-82, skriver han om steder som har fått navn etter husdyr.

Han skriver at «*Husdyra vert og oppkalla, oftast dei som har mest å segje for folk, hest, ku, sau og geit.*»

I denne forbindelse nevner han Bukkhola.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H15: Hansemyrbakken

Her var det en gang en hoppbakke som het Hansemyrbakken.

Fra artikkel av Frits Roy Solvang i årbok for Dyrøy og Sørreisa nr 3-2004:

Da Johannes Høyhilder kom til Sørreisa var det heller smått med hoppbakker av en viss størrelse. Et funnsted han stoppet opp med, var Hansemyrbakken i sørsimarka. Med buesag og øks i bagasjen, starta ryddinga av en bakke. Dette skjedde så tidlig som ca 1930. Bakken blei stort sett benytta til trening. Det blei imidlertid arrangert en del hopprenn her. Flere av bygdas hoppere, som siden gjorde det skarpt i bl.a Brekka, starta hoppingen her. En av våre hoppveteraner, Johan Myre, kunne stå på gårdstunet hjemme og høre nedslagene oppe i lia, lenge før han starta med skihopping. Jeg kan huske at bakkeprofilen vistes godt fra vårt stuevindu på nordsia. Ja, langt ute på sekstitallet så vi den. Bakken måtte selvsagt vike for bedre bakker etter hvert.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H16: Kudauen

En ku skal ha gått utfor skrenten her og slått seg i hjel. Fortalt til ungdommer på skitrening under ledelse av Alf Storelvmo (1938-2014) på slutten av 70-tallet.

Alf Storelvmo var Sørreisas mest velrenommerte skiløper frem til Erik Valnes overtok tronen. Nært toppen på Middagsfjellet er det satt opp en minnestein om han.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H17: Krøkemyra

Dette er sørøstre del av ei myr hvor det vokser krøkebær.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 73-75, skriver han om steder som har fått navn etter vegetasjonen, herunder steder som har fått navn basert på ville urter. I denne forbindelse nevner han Krøkemyra.

Hvorfor myra har fått navnet Krøkemyra og ikke Krøkebærmyra skriver han om på side 121 hvor overskriften er «Ellipse»:

Folk nyttar ikkje gjerne namn som er sm. sette med fire leder, ja ein ser og at dei avstyttar namn som skulde ha berre tri leder så dei får berre tvo leder. Slike ellipser får dei med at dei skyt ut midleden. Døme: Gumpelva - for Gumpedalelva; ho renn igjennom Gumpedalen; Krøkemyra for Krøkebærmyra (Sørstr. u.); ellipsa her slyldest venteleg sm. setn. Krøkemyrbakkan ibd);

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H18: Storelvbakken

Her var det en gang en hoppbakke som het Storelvbakken.

Fra artikkel av Frits Roy Solvang i årbok for Dyrøy og Sørreisa nr 3-2004:

En av de nye blinksskuddene på bakkefronten blei Storelvbakken. Denne kunne skilte med den riktige størrelsen for en gutte- og juniorbakke. Ena v de som oppdaget bakken var Arnold Winther Johansen. Her må også Høyhilder nevnes. Bakken blei rydda og tatt i bruk omkring 1937. med stor dugnadsinnsats. Fra vår egen tid i bakken på femtitallet er det imidlertid en som må nevnes spesielt. Ivar Storelvmo var en fast gjest på søndagene. Det var da han hadde tid. Det var stadig arbeid som måtte gjøres. Særlig opptatt var han med å holde det vi kalte storhoppet i orden. Det blei også hoppet fra en mindre snøhopp lengere fram på kulen. I rennen blei dette hoppet benytta til og med klasse 13/14 år.

På midten av femtitallet blei det bygget et mindre tårn for dermed å øke tilløpet. Vi fra nordsia kunne dermed se helt heim.... Vi følte det var som å stå på toppen av Kollen!!

Bakkerekorden er 36 meter. Det var alltid mye publikum og stor stemning på rennene her. Og de blei godt arrangert. Her blei vi som nevnt innledningsvis godt kjent med løpere fra nabokommunene. Minnene fra Storelvbakken er mange.

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H19: Talgrøtberget

På dette steder er det funnet flere pilspisser både fra jernalderen og fra eldre steinalder. Talgrøtberget er den eneste kjente klebersteinsforekomsten i Sørreisa.

I Erling Eriksens hovedoppgave ved Universitetet i Oslo i 1929, «Stadsnamn i Sørreisa, Troms fylke», side 63-64, skriver han dette:

Talgrøtberget (utt. Tallgrøt-) (Sørstr. u.), ein stor rekarstein, stor som eit lite hus. Talgrøt vel framkome av gno. talgu- (tolgu-) grjõt, m. «Sten som er tjenlig til, med lethed kan tilskjæres eller tildannes i visse former (telgjast); især Vegsten eller Klæbersten (Folkespr. talgstein)», Fritzner. Talgrøtberget er kleberstein; det er å merkje at dette steinslaget finst ikkje elles i heile bygda og ikkje vist ikring; og denne reksteinen ligg heilt for seg sjølv. I gamle dager nytta dei «talgrøten» mykje til avlspiper i smidjer, fordi han er eldfri; venteleg har dei og nytta han til bakaromnar, - kanskje også til kokekar. Eg har høyrte at han og har vore brukt til «søkke» på fiskereiskap. Det er dette berget A. Helland siktar til (Norges L. og F. XIX, II, side 140): «Klæbersten angives å findes i Sørreisen ved Sørstrøm; den skal være benyttet til fiskestene».

POSTPLUKK I SØRSIMARKA

Post H20: Kleiva

Alle som har gått skirenn i lysløypa på Sørsia vet at Kleiva, som denne bakken kalles, kan være en nokså tung bakke å komme seg opp.

Kleiva er en utledning av det norrøne ordet kleif som betyr skråning hvor det går sti eller vei.